

AKO TRÁVILI SVIATKY NAŠI PREDKOVIA

Trnava, 13. 12. 2021 – Už druhý rok zažívame advent bez vianočných trhov a bohatého sociálneho života, na ktorý sme boli zvyknutí. Čo ale patrí medzi zvyky a tradície, bez ktorých si za žiadnych okolností Vianoce nevieme predstaviť?

Nie každý vie, že pôvod vianočných sviatkov pochádza z predkresťanskej pohanskej tradície oslavy slnovratu, teda obdobia, kedy sa dni opäť začínú predlžovať. Predstavovalo aj čas konca temnoty a začiatok svetla, slnka a hojnosti. Zároveň všetky používané symboly a dekorácie mali znázorňovať tieto javy.

Príchod sviatkov znamenal pre ľudí hlavne plný stôl a bohatú ponuku pokrmov. V minulosti nebolo pre našich starých či prastarých rodičov podstatné, koľko jedál bolo na sviatočnom stole, ale ich rôznorodosť. Tradičná vianočná večera sa v takej podobe, ako ju poznáme dnes, formovala až počas obdobia prvej svetovej vojny a k nám prišla zo susedných Čiech.

Zvyk mať v domácnosti živý stromček pochádza rovnako z pohanských čias. Staré kultúry pôvodne v tomto období prinášali bohom rôzne obety v hájoch a neskôr si zelené vetvičky brávali aj do svojich obydlií. Tie vešali zo stropu alebo dávali do obetných kútov. Možno aj z tohto dôvodu boli stromčeky pôvodne zavesené dolu hlavou.

Vianočný stromček, ako ho poznáme dnes, pochádza z meštianskej kultúry, ktorá bola typická pre väčšie mestá ako Viedeň, Budín či Bratislava. *„Aj Trnava je, no aj v dávanej minulosti bola, „malým veľkomestom“. Meštianske tradície prichádzajúce z Nemecka preberala rovnako ako väčšie mestá koncom 16. a začiatkom 17. storočia. Mešťanmi boli šľachtici, aristokracia a obchodníci, teda bohatí vzdelaní ľudia, ktorí boli nositeľmi trendov a pokroku,“* vysvetľuje Slavomír Dzvonič, turistický sprievodca mesta Trnava a dodáva, že *„o dosť neskôr, až začiatkom 20. storočia, prebrala tieto trendy aj chudobnejšia vidiecka vrstva a zdomácnili sa natoľko, že pretrvávajú ako tradície dodnes.“*

Neodmysliteľnou súčasťou Vianoc je nielen pre Trnavčanov, ale aj pre iných obyvateľov miest a obcí, vianočný stromček na námestí. Táto tradícia však siaha „iba“ na začiatok 19. storočia. *„Veľmi úzko súvisí s charitatívnou prácou spolkov a mesta počas roka, ako aj pred Vianocami. Charitatívna činnosť mala v minulosti významnú funkciu. Červený kríž zriaďoval celoročné zbierky na podporu tých, čo to najviac potrebovali,“* hovorí Simona Jurčová zo Západoslovenského múzea v Trnave a dodáva, že *„Spolok Červeného kríža vyvíjal v roku 1926 iniciatívu v starostlivosti o chorých na tuberkulózu. Pri tejto príležitosti priniesol do mesta novinku – na Wilsonovom námestí (dnes Trojičné nám.) postavil vianočný strom a pod ním osadil urnu na príspevky. To bolo akési znamenie pre občanov, že je čas charitatívnych zbierok.“*

V tomto roku Trnavská arcidiecézna charita, čiastočne aj z dôvodu pretrvávajúcej pandémie, prvýkrát presunula charitatívnu zbierku do online priestoru. Do pomoci najchudobnejším sa tak ľudia môžu zapojiť prostredníctvom jej stránky.

Ďalším zaužívaným symbolom Vianoc je aj adventný veniec. Jeho tvar pre predkresťanské kultúry predstavoval kruh, ktorý bol najstarším symbolom večnosti a Boha. Obeta bohom vo forme zelených vetvičiek sa použila ako motív aj na adventný veniec a zachovala sa až dodnes. Sviečky na ňom zasa symbolizujú príchod slnovratu, svetla a života. Štyri sviečky sa na adventnom venci začali používať až v dobe rozšíreného kresťanstva a pôvodne ich mohlo

byť až 24. Tri zo sviečok boli fialové a symbolizovali pokánie a jedna z nich bola modrá ako znak radosti.

V minulosti sa ľudia vo veľkej miere stretávali na Štedrý deň nielen s rodinou, ale všetkými známymi „z ulice“. *„Život po štedrej večeri bol veľmi čulý a ľudia sa zdravili na uliciach a námestiach, pričom sa oslavovalo alebo koledovalo. V súčasnosti sa po večeri, ktorá je zväčša v úzkom kruhu rodiny, navštevuje polnočná svätá omša,*“ dodáva ku rozprávaniu o zvykoch Slavomír Dzvonič.

Foto na stiahnutie:

<https://www.uschovna.cz/zasilka/SYWV24USPJY47WUS-AYZ/>

<https://www.uschovna.cz/zasilka/SYSCU6GUGKIKN8V6-V8N/>

Zdroj foto: Regiön Trnava, Západoslovenské múzeum v Trnave

Viac informácií na stránke www.regiontrnava.sk, emailom info@trnavatourism.sk alebo priamo v Turistickom informačnom centre – Regiön Trnava. Otváracie hodiny TIC nájdete na <http://bit.ly/TuristickeInformacneCentrum>

Nájdete nás aj na Facebooku www.facebook.com/RegionTrnava a na Instagrame www.instagram.com/regiontrnava.

Tešíme sa na vás v Regióne Trnava!

PR servis destinácie TRNAVA

Kontakt: marketing@trnavatourism.sk

Realizované s finančnou podporou Ministerstva dopravy a výstavby Slovenskej republiky.

**Regiön
Trnava**

DOVOLENKA NA
SLOVENSKU
DOBRY NAPAD
www.slovakia.travel

s finančnou podporou:
 MINISTERSTVO
DOPRAVY A VÝSTAVBY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY